

Uniwersytet
ŁÓDZKI

Prof. dr hab. Wanda Nowakowska

Profesor Wanda Nowakowska urodziła się 29 maja 1929 r. w Łodzi. W latach 1948–1952 studiowała psychologię i historię sztuki na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Łódzkiego. Początkowo podjęła studia psychologiczne, jednak uczęszczała też na wykłady profesorów Tadeusza Kotarbińskiego, Marii i Stanisława Ossowskich, Stefanii Skwarczyńskiej i Mieczysława Wallisa. Przyczyniło się to do zmiany kierunku studiów i koncentracji na zagadnieniach estetyki i historii sztuki. Rozprawę magisterską *Teoria wyrazu u Leonarda da Vinci* napisała pod kierunkiem prof. M. Wallisa, uzyskując tytuł magistra w zakresie estetyki w 1952 r.

Pracę zawodową Wanda Nowakowska rozpoczęła w Dziale Oświatowym Muzeum Sztuki w Łodzi. Następnie w latach 1956–1960 pełniła funkcję kierownika Działu Popularyzacji Wiedzy i Działu Wydawnictw w Łódzkim Towarzystwie Naukowym. W 1959 r. rozpoczęła prowadzenie zajęć dydaktycznych z historii sztuki na Wydziale Operatorskim, Wydziale Reżyserskim i Wydziale Aktorskim Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i Filmowej w Łodzi oraz w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych i Wyższej Szkole Muzycznej w Łodzi. Równocześnie zajmowała się działalnością naukową, publikując artykuły i przygotowując rozprawę doktorską *Koncepcja krytyki artystycznej Stanisława Witkiewicza* również pod kierunkiem prof. M. Wallisa. W formie książkowej, pod tytułem *Stanisław Witkiewicz – teoretyk sztuki*, monografia ta ukazała się w wydawnictwie Ossolineum we Wrocławiu w 1970 r. Obrona pracy doktorskiej odbyła się 30 września 1965 r. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego. W tym samym roku podjęła pracę na Uniwersytecie Łódzkim w Katedrze Filozofii. W 1975 r. w łódzkiej uczelni został powołany Zakład Historii Sztuki - przejście do niego umożliwiło Wandzie Nowakowskiej pełne skoncentrowanie się na wybranej dziedzinie. Nominację na jego kierownika otrzymała w 1980 r. Nie rezygnowała

Uniwersytet
ŁÓDZKI

jednak z zainteresowań estetycznych. Od 1972 r. wchodziła w skład Komitetu Redakcyjnego „Studiów Estetycznych”.

Rozprawę habilitacyjną poświęciła *Narodowej funkcji sztuki w polskiej krytyce artystycznej lat 1863–1890*. Została ona opublikowana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego w 1981 r. Kolokwium habilitacyjne odbyło się 3 listopada 1983 r. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stanowisko docenta w Uniwersytecie Łódzkim uzyskała w 1984 r. Nominację na profesora nadzwyczajnego UŁ otrzymała w 1990 r., a w 2000 r. uzyskała tytuł profesora.

W 1992 r. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego powstały studia magisterskie z zakresu historii sztuki. Stanowiło to spełnienie wieloletnich pragnień i starań Wandy Nowakowskiej. Jako kierownik Zakładu, a potem Katedry Historii Sztuki, przy której prowadzony był ten kierunek studiów, pełniła bardzo istotną rolę w ich organizacji, precyzowaniu programu, wyborze wykładowców itp. W 1995 r. zasługi Wandy Nowakowskiej uhonorowane zostały Medalem Jubileuszowym 50-lecia Uniwersytetu Łódzkiego.

Wanda Nowakowska wykształciła wiele pokoleń historyków sztuki. Była promotorem licznych rozpraw magisterskich, a także trzech pomyślnie zakończonych przewodów doktorskich.

Jej działalność naukowa obejmowała polską sztukę i krytyczną refleksję nad nią w XIX wieku. Poza wspomnianymi dwiema monografiami opublikowany został także opracowany przez W. Nowakowską i poprzedzony obszernym wstępem wybór tekstów *Stanisław Witkiewicz o sztuce, krytyce artystycznej, stylu zakopiańskim, wybitnych twórcach, sprawach narodowych i społecznych* (Ossolineum, Wrocław 1972). Dwie Jej książki o Stanisławie Witkiewiczu przypominały tego wybitnego krytyka i teoretyka sztuki po kilkudziesięciu latach zapomnienia, inicjowały czas dużego zainteresowania jego poglądami w późniejszym okresie. Następnie, zapewne w związku z wykładami z zakresu sztuki nowożytnej, które Wanda Nowakowska prowadziła ze studentami historii sztuki, skoncentrowała swe badania na malarstwie europejskim od renesansu do XIX wieku. W rezultacie tych prac powstał *Słownik malarzy europejskich od renesansu do impresjonizmu* (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1998) i oryginalna w zamyśle książka *Wieczna Ewa. Wizerunek kobiety w malarstwie europejskim od renesansu do impresjonizmu* (Wydawnictwo Literatura, Łódź 1999). Problematyki tej dotyczyły też referaty wygłaszane podczas konferencji, odczyty oraz artykuły zamieszczane w pracach zbiorowych. Wanda Nowakowska opublikowała też pracę biograficzną poświęconą Mieczysławowi Wallisowi, uwzględniającą w znacznym stopniu jego pozostające w rękopisie dzienniki (ukazała się w serii *Sylwetki łódzkich uczonych*, wydawanej

Uniwersytet
ŁÓDZKI

przez Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 2001). Dla uzupełnienia tego obrazu zainteresowań naukowych, pozostających w kręgu historii sztuki, należy wspomnieć o kilku artykułach z zakresu estetyki, napisanych w latach siedemdziesiątych XX wieku.

Ważną rolę w aktywności naukowej W. Nowakowskiej odgrywają działania naukowo-organizacyjne, prowadzone poza Uniwersytetem Łódzkim. Była ona współorganizatorką łódzkiego oddziału Stowarzyszenia Historyków Sztuki (SHS) w roku 1953, a później pełniła w nim wiele funkcji (do wiceprezesa włącznie). W latach 1994–1997 była zastępczynią sekretarza generalnego w Zarządzie Głównym SHS. Za swą działalność otrzymała w roku 2001 przyznawany przez Uniwersytet Jagielloński Medal „Merentibus” za wybitne zasługi dla nauki i rozwoju historii sztuki w Łodzi.

Istotne znaczenie ma także wieloletnia działalność W. Nowakowskiej w Łódzkim Towarzystwie Naukowym. Do najważniejszych Jej osiągnięć należy zaangażowanie w utworzenie w 1996 r. Wydziału VI – Sztuk i Nauk o Sztuce. Wanda Nowakowska została jego przewodniczącą i przez dziesięć lat owocnie pełniła tę funkcję. Za zasługi związane z tą działalnością otrzymała tytuł Członka Honorowego ŁTN oraz Medal Honorowy ŁTN.

W uznaniu osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych prof. W. Nowakowska otrzymała w 2014 r. medal „Universitas Lodziensis Merentibus” (Za szczególne zasługi dla Uniwersytetu Łódzkiego).

Opracował prof. dr hab. Grzegorz Sztabiński